

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ: การให้ความหมายและกลไกการสร้างความสัมพันธ์บนพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

: จังหวัดมุกดาหาร-แขวงสะหวันนะเขต

ชื่อนักวิจัย: โสภี อุ่นทะยา

สัญญาเลขที่ RDG 5110030

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความหมายและกลไกการสร้าง
ความสัมพันธ์บนพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว ในชุมชนเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร และ
เทศบาลเมืองไผ่สอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต โดยใช้ แนวคิดพื้นที่ชายแดน แนวคิดชาติพันธุ์
สัมพันธ์ และแนวคิดอัตลักษณ์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่เน้นการศึกษาภาคสนามเป็นหลักในการ
รวบรวมข้อมูล และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลของการวิจัยแสดงความหมายของพื้นที่ชายแดนที่ไม่อาจให้คำนิยามแน่ชัดลงไปได้
ขึ้นอยู่กับบริบทที่เลื่อนไหลปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ความเชื่อ อำนาจ ผลประโยชน์ การ
ปะทะปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนซึ่งมีการให้ความหมายของพื้นที่ชายแดนดังต่อไปนี้ พื้นที่
ชายแดนคือ พื้นที่ประวัติศาสตร์ร่วมของชุมชนสองฝั่งโขงที่มีบรรพบุรุษร่วมกัน เป็นคนกลุ่ม
เดียวกันมีการติดต่อสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีตกาล บนพื้นฐานของความเชื่อดั้งเดิมและหลักธรรม
ทางพุทธศาสนาที่จัดระเบียบความสัมพันธ์และกฎเกณฑ์อันเป็นจารีตฮึดคองที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา
เป็นกลไกในการจัดระเบียบสังคมให้สงบสุข ปัจจุบันพื้นที่ชายแดนคือ พื้นที่ผลประโยชน์ทาง
การค้า และการท่องเที่ยวที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์เป็นวงจรต่อเนื่องเชื่อมโยงพึ่งพาอาศัยกัน มี
ปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และ พื้นที่ชายแดนคือ พื้นที่คนอพยพ คนไร้สัญชาติ คนไร้
รัฐที่ต่อสู้อันรกรอคอยความหวังที่จะได้รับสิทธิเช่นมนุษย์ทั่วไปที่พึงมี และพื้นที่ชายแดนคือ
พื้นที่ความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่ผูกพันกันมานาน เพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์อื่นๆ ซึ่ง
นำไปสู่การดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม โดยมีกลไกในการสร้างความสัมพันธ์ด้วยงานประเพณี-
พิธีกรรมตามฮึดคองที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา บนพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมและพุทธศาสนา
การสร้างความสัมพันธ์ด้วยการค้าและการท่องเที่ยวที่ต่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน เชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ด้วยระบบอุปถัมภ์ และความสัมพันธ์ระบบเครือข่าย สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์
นำไปสู่ความสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคม

งานวิจัยครั้งนี้พยายามรวบรวมเสียงของผู้คนในชุมชนที่ไม่อาจเข้าถึงการนำเสนอนโยบาย
ในระดับภาครัฐได้ หากการนำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนแห่งนี้ได้รับฟังเสียง เพื่อ
ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อาจเป็นแนวทางพื้นฐานของการสร้าง
ความสมานฉันท์ของคนในชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อไป

Abstract

Definition and Mechanism for Thai-Lao Borderland Relations: a Case Study of Mukdahan Province of Thailand and Savanakat province Laos PDR

This research aims to study about the mechanism and definition on the relationship of people along Thai-Lao border, Mukdahan – Savanakat provinces. The focused concepts are borderland, ethnicity and identity. The research method designs in a quality research that emphasizes on fieldwork data and presented in descriptive analysis. The result shows how the meaning of borderland provides an alternative meaning that combined from the flow and change of the definition, in which depending on time, belief, power, and interaction of the borderland community.

Thai-Laos borderland community or “Chumchon Song-fang Khong” has shared ancestor and rituals. In the past, the social organization contributed peace living. However, during this era of globalization and capitalism, this area has turned into the commercial and tourist zone. Borderland community has faced many challenges and conflicts that arrived from the changes of community. Some of people who migrate are defined as illegal people. They have no status and citizenship, and they are struggle for the right to live in Thailand. This borderland space is also involved with the relationship of kinship and human network since the past; therefore, the community brings people’s ties and relationship across border and state.

The utmost theme for this research is to address the voices of the small people who real living in the borderland community, in order to present the Thai government or policy maker to hear and understand the situation of this people, and hoping that the national policy will take this information to apply appropriated approach in the near future, in order to solve problems that occurred in Thai-Laos border, and to encourage a better foreign relationship within neighboring countries.